

Rumunjska

Izlaganje o izradi projekcija novčanog toka na JRT-u

i upravljanju gotovinom

Bukurešt, Rumunjska, 17. – 19. veljače/februara 2026.

Dijelovi izlaganja

1. Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

2. Financiranje deficita državnog budžeta

3. Elektronički sustav plaćanja

4. Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

5. Upravljanje gotovinom

6. Politika deviznih rezervi

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT) – I.

- Državni trezor je jedinstveni i integrirani sustav kojim država osigurava izvršenje operacija naplate i plaćanja javnih sredstava, uključujući operacije koje se odnose na javni dug.
- Putem državnog trezora provode se operacije naplate i plaćanja javnih sredstava u vezi sa sljedećim:
  - a) prihodi i rashodi **državnog budžeta, državnog budžeta za socijalno osiguranje, lokalnih budžeta i budžeta državnog trezora**
  - b) prihodi i rashodi **budžeta posebnih fondova**, koji se utvrđuju i koriste u skladu sa zakonskim propisima
  - c) prihodi i rashodi **budžeta javnih institucija**
  - d) **javni dug** u nacionalnoj valuti, lej, i stranoj valuti, uključujući servisiranje javnog duga.
- **Javne institucije**, bez obzira na sustav financiranja i podređenosti, provode operacije naplate i plaćanja putem područnih ureda državnog trezora na čijem su području porezno prijavljene.
- **Javnim institucijama zabranjeno je** provođenje operacija naplate i plaćanja putem kreditnih institucija (poslovnih banaka), osim naplate i plaćanja u stranoj valuti.
- Kako bi se izvršili rashodi, javne institucije, bez obzira na sustav financiranja i podređenosti, dužne su prenijeti odobrene planove prihoda i rashoda uredima državnog trezora kod kojih imaju otvorene račune.

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT) – II.

- Javne institucije, bez obzira na sustav financiranja, **dužne su prenijeti iznose u vrijednosti kupljene robe, pruženih usluga ili obavljenih radova** na korisničke račune privrednih subjekata, otvorene u područnim uredima državnog trezora u kojima su prijavljeni za potrebe poreza. Samim tim, sva privredna poduzeća koja sklapaju ugovore s javnim institucijama o isporuci roba i pružanju usluga moraju otvoriti račune u područnim uredima državnog trezora.

■ Lokalni budžeti

Nedostatak vođenja planova prihoda i rashoda jedinica područne samouprave (JPS) je volatilnost njihovih troškova.

Prednost vođenja planova prihoda i rashoda jedinica područne samouprave (JPS) su njihovi viškovi sredstava koji pomažu u financiranju.

- Opći tekući račun državnog trezora otvoren je u **Rumunjskoj narodnoj banci** u ime Ministarstva financija.

■ Na općem tekućem računu državnog trezora **Rumunjska narodna banka** evidentira primitke i izvršava plaćanja u limitima raspoloživih sredstava na računu. Vođenje općeg tekućeg računa državnog trezora i evidentiranje operacija na tom računu utvrđeni su sporazumom sklopljenim između Ministarstva financija i Rumunjske narodne banke.

■ Za raspoloživa sredstva koja preostanu na općem tekućem računu državnog trezora Rumunjska narodna banka odobrava kamatu po konvencionalno utvrđenoj stopi. **Kamatna stopa** koja se pripisuje saldu JRT-a je kamatna stopa za depozitnu olakšicu koju RNB primjenjuje na poslovne banke.

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Financiranje deficita državnog budžeta i refinanciranje javnog duga – I.

■ Državni trezor ima sljedeće uloge:

- financiranje **deficita državnog budžeta** osiguravanjem potrebne likvidnosti za potpuno izvršenje javnih rashoda
- **refinanciranje javnog duga.**

■ Radi financiranja državnog deficita i refinanciranja javnog duga na kraju godine ili nakon usvajanja Zakona o budžetu, trezor objavljuje **okvirni financijski plan** emisija državnih obveznica za sljedeću godinu.

■ Izvori financiranja deficita državnog budžeta i refinanciranja javnog duga:

- emisije na **domaćem tržištu** (u nacionalnoj valuti (lej) i/ili stranoj valuti (euro))
- emisije na **inozemnom tržištu** (euro, američki dolar i od nedavno japanski jen)

■ Svakog mjeseca održava se interni sastanak o financiranju budžetskog deficita i refinanciranju javnog duga na kojem sudjeluju osobe iz četiriju odjela Glavne uprave za upravljanje dugom i novčane tokove trezora:

- **prednji ured** (emisije/izdavanje dužničkih instrumenata, ali i operacije upravljanja gotovinom – privlačenje depozita)
- **srednji ured** (analiza rizika i upravljanje rizicima)
- **stražnji ured** (otplata unutarnjeg i vanjskog javnog duga), i
- **jedinica za upravljanje državnim trezorom** (izrada projekcija novčanog toka na JRT-u, devizne operacije, poravnanje salda).

■ Na sastanku se razgovara o:

- **mjesečnom prospektu emisija** državnih vrijednosnih papira na domaćem tržištu (emisije trezorskih zapisa, DBN, Tezaur, Fidelis) i drugih instrumenata kao što su privatni plasmani
- **emisijama srednjoročnih obveznica (engl. MTN)** na inozemnom tržištu,
- metodama poravnanja salda dugovne strane općeg računa državnog trezora putem:
  - operacija privlačenja **kratkoročnih depozita** poslovnih banaka ili
  - korištenjem **deviznih** operacija prodajom deviza (euro/američki dolar) iz rezervi MFIN-a koje se drže u RNB-u).

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Financiranje deficita državnog budžeta i refinanciranje javnog duga – II.

■ Svakog mjeseca održava se sastanak **Komisije za planiranje novčanih tokova državnog trezora** na kojem sudjeluju sljedeći predstavnici:

- **Odjel za trezor i javni dug** (financiranje budžetskog deficita i refinanciranje javnog duga)
- **Odjel za budžet** (izvršenje budžeta)
- **Odjel za prihode** (procjena budžetskih prihoda)
- **Porezna uprava (Državna agencija za fiskalnu upravu)** (naplata budžetskih prihoda)
- **Rumunjska narodna banka** (Odjel za monetarnu politiku i Odjel za tržišne operacije).

■ Na sastanku se raspravlja o sljedećim aspektima:

- **izvršenje budžeta** i kretanja budžetskog deficita
- **trendovi budžetskih rashoda i prihoda** u sljedećem periodu (1 mjesec)
- faza i kretanja **financiranja državnog budžeta** i refinanciranja javnog duga, emisija trezorskih zapisa u sljedećem periodu
- **projekcije novčanih tokova na JRT-u i operacije upravljanja gotovinom** (kratkoročno povlačenje depozita, devizne operacije iz rezervi).

■ Glavna je svrha Komisije uskladiti aktivnosti i osigurati razmjenu informacija između glavnih uprava uključenih u proces planiranja i izvršenje budžeta te financirati potrebe na državnoj razini radi osiguravanja poravnanja novčanih tokova državnog trezora i implementacije financijskog plana u uvjetima ograničavanja troškova i rizika.

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Elektronički sustav plaćanja

■ Arhitektura elektroničkog sustava plaćanja u Rumunjskoj uključuje tri glavne komponente:

- poravnanje plaćanja velike vrijednosti (sva plaćanja bez obzira na iznos) – **bruto poravnanje u stvarnom vremenu (RTGS ReGIS)**
- poravnanje plaćanja male vrijednosti (manje od 10 000 eura) – **automatizirana klirinška kuća (ACH – SENT)**
- **sustav poravnanja državnih vrijednosnih papira – GSRS (SaFIR)**.

■ **ReGIS (RTGS)** je nacionalni sustav za prijenos sredstava za bruto poravnanje u stvarnom vremenu (RTGS) za plaćanja u nacionalnoj valuti – leži u vlasništvu i pod upravom RNB-a – putem kojeg se namiruju međubankovni transferi, kao i plaćanja sudionika na račun klijenta, neovisno o vrijednosti. Sustav osigurava obradu i poravnanje u stvarnom vremenu.

■ **SENT (ACH)** je elektronički sustav za multilateralno poravnanje nacionalnih međubankovnih uputa za plaćanja denominirana u nacionalnoj valuti, lej, te nacionalnih i prekograničnih međubankovnih uputa za plaćanja denominirana u eurima, male vrijednosti i velikog obujma koja se prenose između sudionika tijekom tri dnevne sesije.

■ **SaFIR (GSRS)** je sustav za poravnanje vrijednosnih papira (SSS) u vlasništvu i pod upravom Rumunjske narodne banke kao Središnjeg depozitorija vrijednosnih papira. U tom se sustavu pohranjuju državni vrijednosni papiri emitirani na međubankovnom tržištu.

■ Državni trezor sudjeluje u elektroničkom sustavu plaćanja od **2005**.

■ Putem elektroničkog sustava plaćanja (RTGS, ACH, GSRS) državni **trezor** Rumunjske obavlja **sva budžetska plaćanja i naplate prihoda, kao i operacije servisiranja unutarnjeg i vanjskog javnog duga** (kuponi za srednjoročne obveznice, MTN).

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u – I.

- Parlament u prosincu/decembru **usvaja državni budžet i državni budžet za socijalno osiguranje** te je stoga poznat obujam budžetskog deficita koji treba financirati tijekom godine.
- Nakon usvajanja, u siječnju/januaru, **odjel za budžet** dostavlja tromjesečni budžet, a zatim mjesečno dostavlja trezoru procjene otvaranja zajma u okviru budžeta.
- Nakon usvajanja, u siječnju/januaru, **odjel za prihode** šalje dinamiku državnih prihoda po mjesecima odjelu za trezor.
- Radi financiranja budžetskog deficita i refinanciranja javnog duga na početku godine, **državni trezor** objavljuje okvirni kalendar emisija državnih obveznica za tekuću godinu.
- Cilj državnog trezora je osigurati financiranje budžetskog deficita (i dospjelog javnog duga), odnosno osigurati izvršenje i podmirenje svih budžetskih plaćanja, uz minimalne troškove i rizike.
- Kako bi se na vrijeme, uz minimalne troškove i rizike, osigurala likvidnost potrebna za podmirenje budžetskih plaćanja, uključujući servisiranje javnog duga u Glavnoj upravi za upravljanje javnim dugom i novčane tokove trezora – Jedinica za upravljanje državnim trezorom – Služba za međubankovna plaćanja i upravljanje likvidnošću, izrađuju se **projekcije salda općeg tekućeg računa državnog trezora**.
- Projekcije novčanog toka na JRT-u izrađuju se za period **1 kalendarskog mjeseca**.
- Projekcija novčanog toka na JRT-u izrađuje se u **Microsoft Excel** tablicama. U odjelu imamo i aplikaciju za upravljanje javnim dugom **FTI-Star** (Financijski trezor i investicije), koja sadrži modul za izradu projekcija novčanog toka na JRT-u.

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u – II.

Glavne komponente na osnovi kojih se izrađuje mjesečna projekcija salda na općem tekućem računu državnog trezora su sljedeći:

- **primici** općeg konsolidiranog budžeta (+ priljev)
- **plaćanja (rashodi)** konsolidiranog općeg budžeta (- odljev)
- **servisiranje** unutarnjeg i vanjskog **javnog duga** (glavnica i kamate) (- odljev)
- **doprinos Rumunjske budžetu EU-a** (- odljev)
- emisije **državnih vrijednosnih papira** na domaćem tržištu (CTN, DBN) za financiranje budžetskog deficita i refinanciranje javnog duga utvrđene mjesečnim prospektom emisija (+ priljev)
- **devizne operacije** (prodaja/kupnja) koje obavljaju drugi odjeli MFIN-a (ACP, plin), odnosno druga ministarstva (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (MPRR), Ministarstvo narodne obrane (MNO), Ministarstvo investicija i europskih projekata (MIEP)) - (+/- priljev/odljev)
- operacije poravnanje salda dugovne strane operacijama za privlačenje kratkoročnih depozita poslovnih banaka (**operacija upravljanja gotovinom**) (+ priljev)
- operacije poravnanja salda dugovne strane **deviznim operacijama**, prodajom deviza (negotovinske operacije) (+ priljev)
- operacije investiranja salda potražne strane plasiranjem u poslovnim bankama, uz garanciju u vidu državnih vrijednosnih papira (zakon je usvojen, ali te operacije upravljanja gotovinom nisu korištene kako zbog činjenice da je saldo JRT-a uključivao samo saldo dugovne strane, tako i zbog razgovora s RNB-om koji nije dao svoj pristanak jer te operacije otežavaju/utječu na primjenu monetarne politike).

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u – II.

■ **Obujam i dnevna dinamika budžetskih prihoda i rashoda** procjenjuju se s pomoću raspoloživih povijesnih informacija iz elektroničkog sustava plaćanja.

■ U njihovom mjesečnom i dnevnom usklađivanju u obzir se uzimaju i novonastale izmjene fiskalno-budžetskih zakona, kao i plan prihoda i mjesečna otvaranja zajma u okviru budžeta koje dostavljaju odjeli za prihode i budžet u sklopu MFIN-a.

■ **Isplate mirovina** predstavljaju 25 do 30 posto ukupnih budžetskih rashoda. Dnevnu dinamiku isplate mirovina dostavlja Državni zavod za mirovinsko osiguranje u tri glavne tranše.

■ Projekcija novčanog toka na JRT-u šalje se svakodnevno u **9:00** rukovodstvu odjela za trezor i Rumunjskoj narodnoj banci.

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

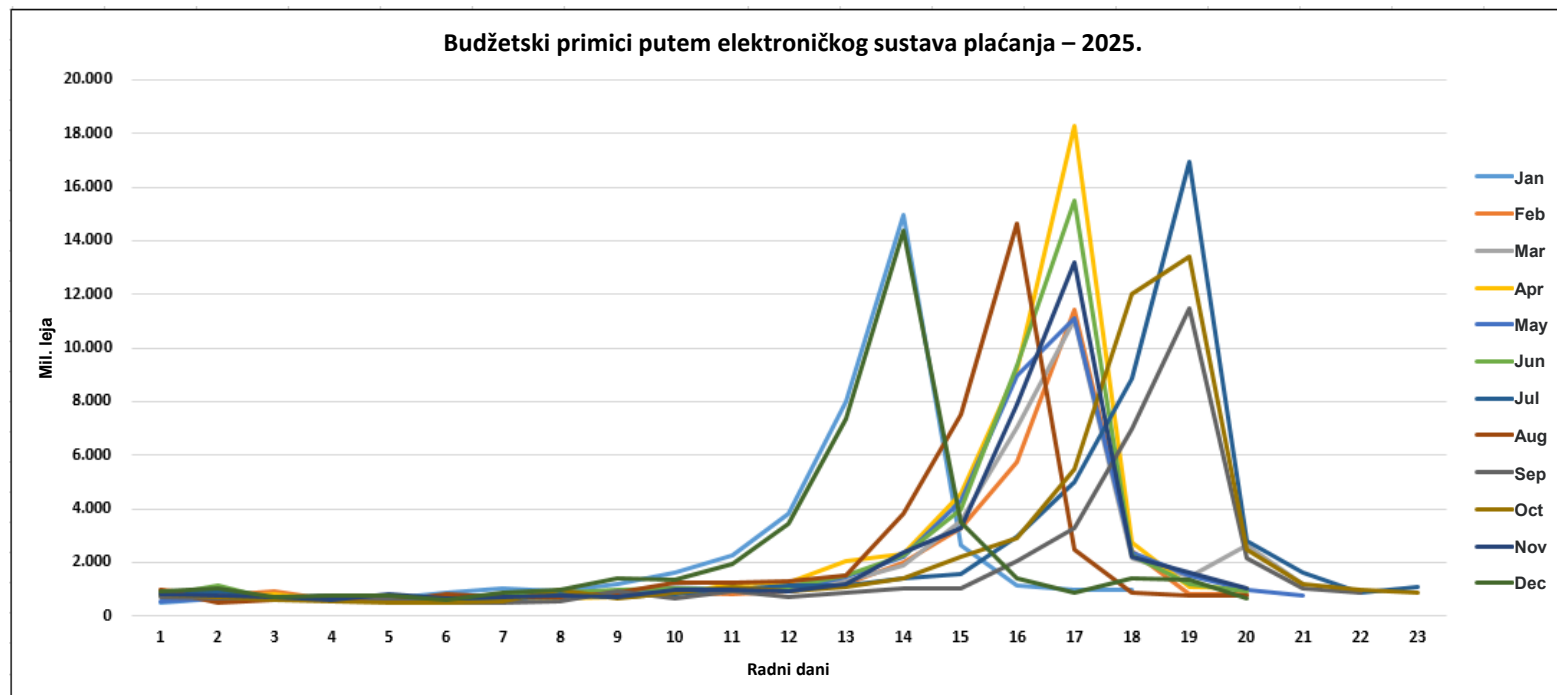
Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Izrada projekcija deviznih rezervi

Budžetski primici

- Dinamika naplate budžetskih prihoda provodi se u skladu s fiskalnim zakonskim propisima i zakonskim propisima o fiskalnom postupku, a datum dospijeća poreza i davanja u Rumunjskoj je **25. u mjesecu**.
- 70 do 75 posto ukupnih budžetskih primitaka dospijeva između **22. i 27. u mjesecu**.
- **Porez na dobit** plaća se tromjesečno – siječanj/januar, travanj/april, srpanj/jul, listopad/oktobar.
- **Dividende poduzeća** u kojima je država dioničar isplaćuju se u srpnju/julu i kolovozu/augustu.

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

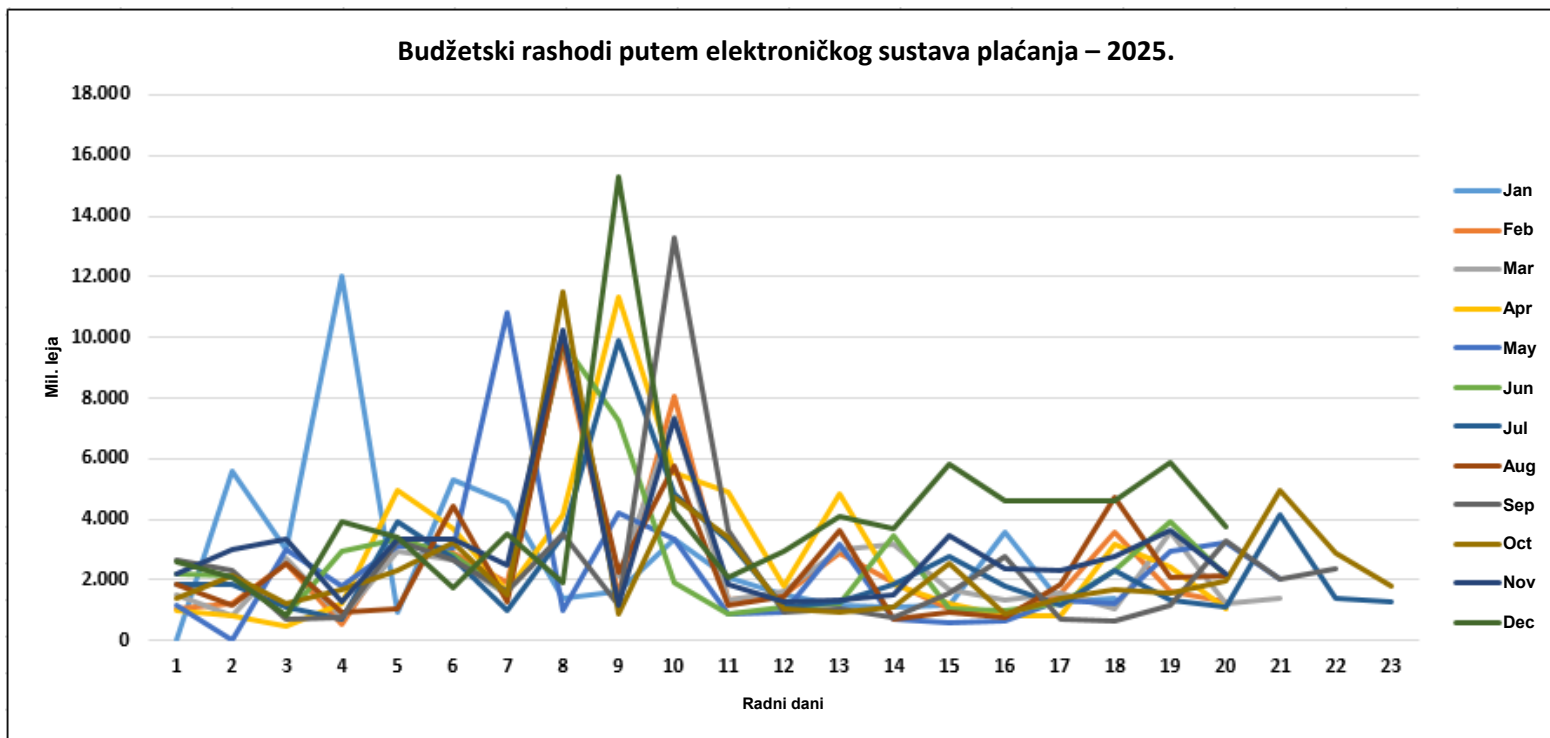
Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Budžetski rashodi

- Isplata plaća iz budžeta je u periodu od **5. do 15. u mjesecu**.
- 70 do 75 posto ukupnih budžetskih rashoda isplaćuje se u periodu od 1. do 20. u mjesecu.
- Mirovine se isplaćuju u tri tranše na osnovi informacija koje mjesečno dostavlja Državni zavod za mirovinsko osiguranje.
- Od 26. do 31. u mjesecu prenose se sredstva sa salda privrednim subjektima koji imaju ugovore s državom prema vrijednosti kupljene robe, pruženih usluga ili obavljenih radova.

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

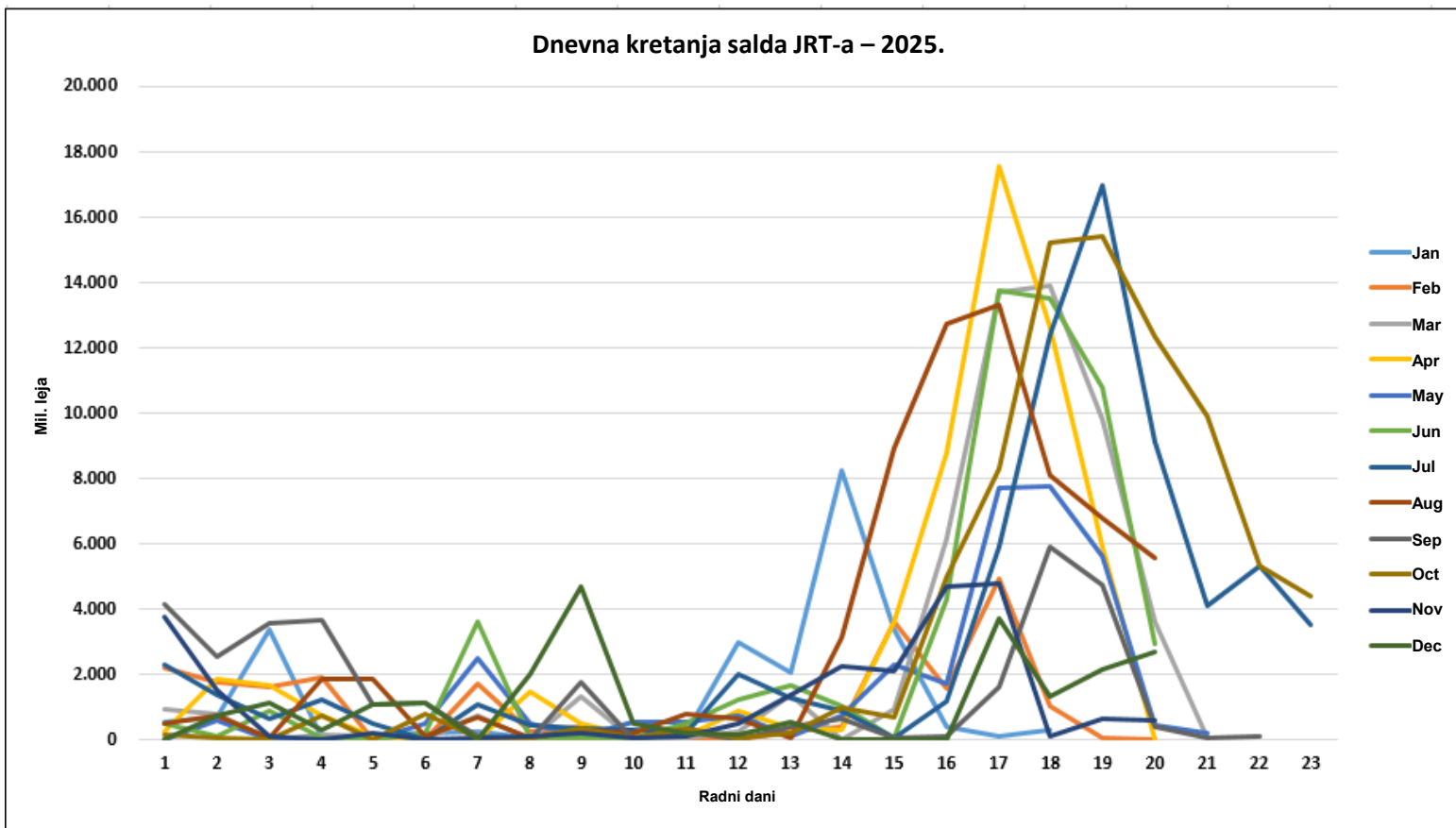
Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Kretanja salda općeg tekućeg računa državnog trezora i operacije upravljanja gotovinom

- Operacije privlačenja kratkoročnih depozita poslovnih banaka – dospijeće prekonoćno / 1 mjesec na osnovi aukcija/bilateralnoj osnovi
- Prodaja deviza iz deviznih rezervi MFIN-a u RNB-u

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Operacije upravljanja gotovinom – upravljanje deficitom općeg tekućeg računa

- Glavni instrumenti koji se koriste za potrebe upravljanja gotovinom su bilateralni ili multilateralni depoziti poslovnih banaka i/ili devizne operacije.
- Odluka o ulasku na tržište ili deviznim operacijama zasniva se na tržišnoj dinamici, obujmu deficita općeg tekućeg računa, kao i vremenskoj raspodjeli deficita, a donosi je rukovodstvo Glavne uprave.
- Prihvatljive druge ugovorne strane uključene u aktivnost privlačenja depozita su financijske institucije koje je ovlastila Rumunjska narodna banka, koje su izrazile namjeru provođenja financijskih plasmana i koje imaju uspostavljane trgovinske limite s ministarstvom.
- U slučaju sredstava prikupljenih bilateralnim postupkom, druge ugovorne strane odabiru se na osnovi onoga što najbolje odgovara iskazanom interesu ministarstva, u smislu ciljanog iznosa, dospijeća i stope prinosa (kamata) druge ugovorne strane u odnosu na tržišne stope.
- Tržišna stopa koju ministarstvo uzima u obzir za trgovanje je kotacija prodajne/kupovne cijene za ciljano dospijeće kako je utvrđeno u sustavu Reuters/Refinitiv ili Bloomberg i koja će se naći na stranici ovlaštenog promatrača, koja se ispisuje iz sustava u relevantnom trenutku za trgovanje, stranica koja potvrđuje tržišnu stopu i koja će se čuvati s dokumentacijom koja se odnosi na utvrđene depozite.
- U slučaju privlačenja sredstava u multilateralnom aukcijskom postupku, sredstva se dodjeljuju prema stopama prinosa koje su unutar stopa referentne stranice, ali ne više od kreditne linije koju pruža RNB i unutar limita salda dugovne strane koji se odnosi na predmetno razdoblje.
- U slučaju deviznih transakcija, druga ugovorna strana je Rumunjska narodna banka.
- Prateća dokumentacija svake izvršene transakcije obuhvaća: zahtjev za ponudu koji izdaje MFIN svakoj drugoj ugovornoj strani, ponudu svake druge ugovorne strane i potvrdu o djelomičnom ili potpunom prihvaćanju ili odbijanju ponude. Dokumentacija se ispisuje grupno za svaku transakciju i arhivira se prema datumu transakcija.
- Plasmani putem posebnih operacija u kreditnim institucijama i drugim financijskim institucijama ovlaštenima za obavljanje takvih transakcija za koje one garantiraju prihvatljivom imovinom, a na koje ne utječu ciljevi monetarne politike koju je usvojila Rumunjska narodna banka. Za sada se takve operacije ne provode.

Karakteristike jedinstvenog računa trezora (JRT)

Financiranje budžetskog deficita

Elektronički sustav plaćanja

Izrada projekcija novčanog toka na JRT-u

Upravljanje gotovinom

Politika deviznih rezervi

Devizni računi i devizne rezerve – EURO, USD, GBP, CHF, JPY.

- Operacije koje se odnose na devizne primitke i rashode Ministarstva financija mogu se obavljati preko deviznih tekućih računa otvorenih u Rumunjskoj narodnoj banci ili korespondentnih deviznih računa otvorenih u kreditnim institucijama, na osnovi sporazuma sklopljenih među ugovornim stranama. Kreditna institucija odabire se putem natječaja.
- Svi tekući računi u stranoj valuti Ministarstva financija **otvoreni su u Rumunjskoj narodnoj banci.**
- Prednosti vođenja deviznih računa u RNB-u: **minimalni (nula) kreditni rizik**, konsolidacija deviznih rezervi RNB-a, djelomična zaštita servisiranja vanjskog javnog duga u smislu da se rezerva vodi u valutnoj strukturi koja omogućuje vršne periode inozemnih plaćanja (euroobveznice), uzimajući u obzir period od najmanje četiri mjeseca.
- Osim toga, postoji politika rezervi, u smislu osiguravanja **rezerve za pokrivanje potreba za bruto financiranjem do četiri mjeseca**, upravo zato da se može pokriti periodu u kojem, na primjer, zbog volatilnosti tržišta, MFIN ne bi imao povoljne uvjete za pravilne emisije/financiranje, a MFIN ima određenu politiku gotovinskih rezervi, pri čemu većina zemalja preferira držanje rezerve u nacionalnoj valuti. Razina rezervi u stranoj valuti ne priopćava se javnosti s obzirom na utjecaj komunikacije u kontekstu u kojem ulazni i izlazni podaci o rezervama mogu obuhvaćati vrlo visoke iznose, pa bi tržište moglo pokušati špekulirati o određenom položaju MFIN-a iz perspektive gotovinskih rezervi.
- Nedostatak vođenja deviznih računa u RNB-u su **niske kamate.**
- Kamata se obračunava za raspoloživost tekućeg računa u stranoj valuti kojim upravlja Ministarstvo financija, a koji se vodi u Rumunjskoj narodnoj banci. **Trenutačna prekonocna referentna kamatna stopa za euro (EONIA)** (koju ECB svakodnevno izračunava i objavljuje) pripisuje se saldu računa u eurima, a „**referentna kamatna stopa FED-a**” saldu računa u američkim dolarima.
- Ministarstvo financija može direktno koristiti raspoloživa devizna sredstva putem plasmana u kreditnim institucijama ili financijskim institucijama, ali ta se politika za sada ne provodi.
- Javne institucije **mogu obavljati operacije po osnovi primitaka i rashoda u stranoj valuti** putem računa otvorenih u kreditnim institucijama koje odabiru putem aukcija, u skladu s važećim zakonodavstvom.

Hvala vam!

